

HÌNH BÌA

ĐỀ TÀI: Dinh Độc Lập

ẢNH: Nguyễn Đức Hồng

Ảnh chụp từ trên trục thẳng nhìn xuống, nên thu được toàn bộ khuôn viên.

I. - DINH ĐỘC LẬP

- Được xây cất từ cuối thế kỷ XIIX và có tên là Dinh Norodom vì nhìn ra đại lộ Norodom (sau này là đại lộ Thống Nhất).

- Năm 1963, Dinh được xây cất lại vì một nửa bị bom và nửa còn lại bị rạn nứt quá nhiều.

- Đồ án do kiến trúc sư Ngô Viết Thụ, một kiến trúc sư giải khôi nguyên La Mã, thực hiện. Hiện nay, kiến trúc sư còn ở tại VN.

- Phần thực hiện do đại tá công binh Phan Văn Điển đảm trách. Đại tá Điển, trước khi theo binh nghiệp, đã tốt nghiệp trường Công Chánh Hà Nội và trường Kỹ Sư Công Chánh Eyrolles (Pháp) và sau này, khi vào quân đội, đã tốt nghiệp École Supérieure Technique du Génie à Versailles (Pháp), hiện nay đã ngoài 80 tuổi và đang vui thú điền viên cùng gia đình, con cháu tại ngoại ô Paris (Pháp).

- Phần trang trí do điêu khắc gia Nguyễn Văn Thế đảm trách.

- Dinh là nơi tàng trữ nhiều tác phẩm nghệ thuật có giá trị như:

* tranh thủy mặc, vẽ trên tám khổ lụa lớn, với đề tài "Hùng Vương lập quốc" do họa sĩ Nguyễn Trọng Nội sáng tác. Nội dung gồm có hai bên Văn Ban Võ Tướng của thời đại 4,000 năm trước đây, và ở giữa là vua Hùng đang viết hai chữ Văn Lang bằng chữ triện, xa xa là núi đồi trùng điệp xen lẫn mây chiều bất tận. Tranh được trang trí giữa đại sảnh đường (grand hall).

* tranh sơn mài bằng nhiều mảnh ghép lại với đề

tài "Bình Ngô đại cáo" do họa sĩ Nguyễn Văn Minh thực hiện. Nội dung tả cảnh thanh bình của quê hương VN và những chi tiết oai hùng của 10 năm đuổi xâm lăng trong các đoạn văn Bình Ngô đại cáo:

*"Gươm mài đá, đá núi phải mòn,
Voi uống nước, nước sông phải cạn."*

hoặc trong các đoạn văn:

*"Đánh một trận, sạch tan kình ngạc,
Đánh hai trận, tan tác chim muông."*

Tranh này được trang trí trong phòng trình ủy nhiệm thư

Dinh Độc Lập là nơi tượng trưng cho uy quyền quốc gia, nên khi thiết lập đồ án, kiến trúc sư Ngô viết Thụ đã cố dụng ý thực hiện mặt tiền (façade principale) thành hai chữ "trung hưng" (中興) bằng cách sử dụng:

- NGHÊNH PHONG LẦU (pigeonnier) trên sân thượng thành hình chữ nhật, như hình chữ khẩu (口) và ở giữa, đặt một trụ cờ cho ra hình chữ trung (中).

- mặt tiền dinh là chữ hưng với hàng con tiện biến cải như phần trên của chữ hưng và sử dụng hai pattes d'oie của rampes d'accès (lối dành cho xe hơi lên tiền đình thành hai nét chấm của chữ hưng (中)).

- tầng hầm dinh là một khu vực rộng lớn có thể chứa nổi một tiểu đoàn quân (khoảng 500 người) cùng các tiện nghi cấp bách như máy phát điện, máy điều hòa không khí và rất nhiều máy thông hơi dẫn ra xa.

* Dinh được khánh thành năm 1965, không biết có trung hưng hay không, nhưng những năm sau đó Dinh Độc Lập (Phủ Đầu Rồng) vẫn chịu nhiều sóng gió.

* Những năm sau 1975, Dinh Độc Lập được sử dụng vào những mục tiêu không chính đáng, và huê viên được trồng nhiều khoai sắn và chuối, ngô (bắp), có lẽ dùng để trâu hoạch thay thế bo bo chăng.

Thực đúng là:

"Chiếu mạnh mà trái lâu vàng".

* Những năm của thập niên cuối cùng của thế kỷ XX, tình hình thế giới biến chuyển quá nhanh, nhất là tại các nước Đông Âu, tại Liên Xô và tại các nước XHCN, và Dinh Độc Lập cũng đã đến lúc mà nhân

dân ưa chuộng tự do và hòa bình phải đòi lại để sử dụng vào đúng mục tiêu của nó.

Rendre à Cesar...

Chúng ta hãy chờ coi.

LVQ

II. - CHUYỆN BÊN LỀ DINH ĐỘC LẬP

Anh hỏi tôi có chuyện gì liên quan đến Dinh Độc Lập không? "Ông Cụ" có giao gì quan trọng, "bí mật", xin ghi vài hàng để đăng vào LT. Sau khi VN thống nhất, tôi đang ở trại cải tạo, ngồi buồn, có làm bài thơ "con cóc" có liên quan đến Dinh Độc Lập:

*"Dinh Độc Lập chặn đầu Thống Nhất
Sở Thú kia là chỗ hết đường
Thống Nhất mà kẹt hai đầu
Hèn chi dân Việt mới rầu như ri!"*

Nay anh muốn tôi khơi lại kỷ niệm mà tôi muốn quên. Nể anh, tôi ngồi trước máy PC cố ôn lại:

Tháng Hai 1962, ba mươi năm trước, tôi đang dự hội nghị thường niên về trao đổi kinh tế Hoa Việt ở Đài Loan. Trong lúc viếng thăm một nhà máy dệt ở Đài Trung, thì vị Trưởng phái đoàn "đi" bọn này vào một góc, loan tin là có hai phi công oanh tạc Dinh Độc Lập, không ai bị thiệt hại, có chỉ thị phái đoàn cứ tiếp tục cuộc hội nghị cho đến cùng. Về đến Saigon, tôi nhớ có một lần tôi được chỉ thị xung vào một phái đoàn duyệt xét các thiệt hại để đề nghị sửa chữa. Anh biết tính tôi không thích đa sự, nên đã đá "ba lông" cho phái đoàn.

Một hôm, ông bộ trưởng Công Chánh và Giao Thông kêu tôi vào văn phòng, nói rằng Công xá số 58 đường Nguyễn Thông trống, ông cấp cho tôi ở, và xé một tờ giấy viết vài hàng đưa tôi đưa ra cho ông Đồng lý văn phòng làm Sự vụ lĩnh cấp phát. Tôi vừa cảm ơn ông vừa đi ra phòng ông đồng lý, thì điện thoại kêu, và ông gọi giật tôi lại:

- "Tổng thống chỉ thị ông lấy máy bay Air VN lên Đà Lạt, đến Nha Công Chánh, gần trường Yersin, gặp Nhóm Tái Thiết Dinh Độc Lập ngày mai."

Khi đó đã năm giờ chiều. Tôi phóng xe ra Air VN,

quên đưa giấy cấp nhà cho ông đồng lý. Vì vậy, sau này gặp rắc rối về SVL cấp nhà. Lên đến Đà Lạt, vào Nha Công Chánh, thì thấy cả một đoàn kiến trúc sư và kỹ sư quen. Tôi hỏi:

- "Tổng thống chỉ thị "moi" lên gặp bọn "toi" làm gì gấp dữ vậy?" Cả bọn cười hô hố:

- "Làm chi mà quan trọng dữ vậy! Hôm trước, "Ông Cụ" ghé qua đây, hỏi bọn "moi" có cần ai giúp không? Tụi "moi" thấy "toi" ở lại Saigon cũng buồn nên nói cần "toi". Đã lên đây rồi thì ở lại chơi với bọn "moi" cho khoẻ, mai mốt về lo Dinh Gia long."

Về Dinh Độc Lập đang thời kỳ sơ khởi. Chủ chốt là kiến trúc sư. Phương chỉ đã có Giải khôi nguyên La Mã đó rồi, tôi chỉ làm vì, công việc rất nhàn.

Đại khái, kiến trúc sư hỏi: "Cụ coi cái ni bê tông cốt sắt chịu nổi không?" Tôi liếc mắt lên bản vẽ trả lời: "Mắc hay rề, chứ cái chi mà không chịu nổi!" Xong rồi chúi đầu vào đọc truyện trinh thám gián điệp của Jean Bruce do một người bạn cho mượn.

Sau khi họa đồ xong, kiến trúc sư có vẽ tặng tôi một bản vẽ Dinh Độc Lập tương lai, với tôi nằm trên nóc, vẽch chân chữ ngũ, đọc truyện Jean Bruce.

Về đến Saigon, bà xã chất vấn đi đâu biệt tăm 10 hôm? Tôi vội vàng chẳng bản vẽ ra, giải thích là lĩnh "tông tông" lên Đà Lạt tham gia đồ án xây cất Dinh Độc Lập. Vì ông bộ trưởng dặn đừng nói với ai, nên không nói trước được! Bà không tin, bấu môi nói:

- "Mấy anh bao che cho nhau, giả dờ vẽ hình này, tin sao được!" Tôi không biết nói sao, mới lấy thêm bằng chứng:

- "Này, nhìn lên nóc Dinh Độc Lập, chỗ vẽ anh nằm đọc sách, có cái chóp. Ông Cụ hỏi chóp này làm gì? Anh kiến trúc sư trình rằng Dinh có ba tầng, có nóc ở giữa, tượng trưng chữ Vương (王) nhưng vì nay không có vua nên phải thêm cái chấm ở trên, thành chữ Chủ (主), chỉ vị nguyên thủ quốc gia. Tổng thống chịu lắm. Anh làm sao nói được câu ấy?" Bà vẫn không tin:

"Anh cũng giỏi chữ nho lắm mà!"

Thôi, "mắc oan Thị kính" thì "im lặng là vàng!"

Nay, bản vẽ đã mất, bà xã thì cũng qua tuổi Hoạn Thư rồi, nên kỷ niệm cho qua với thời gian.

PHAN ĐÌNH TĂNG